

Bruxelles, 28. svibnja 2021.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2018/0206(COD)

6980/2/21
REV 2 ADD 1

FSTR 25
SOC 143
SAN 140
CADREFIN 131
CODEC 367
PARLNAT 123

OBRAZLOŽENJE VIJEĆA

Predmet: Stajalište Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja UREDBE
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o Europskom socijalnom fondu
plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013
– obrazloženje Vijeća
– donijelo Vijeće 27. svibnja 2021.

I. UVOD

1. Komisija je 30. svibnja 2018. podnijela Prijedlog uredbe o Europskom socijalnom fondu plus (Uredba o ESF-u plus)¹, koji je dio zakonodavnog paketa kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027. Opći je politički cilj Uredbe o ESF-u plus doprinijeti ostvarenju funkcionalnije i otpornije socijalne Europe i provesti europski stup socijalnih prava te socijalne prioritete i prioritete zapošljavanja poduprte u okviru procesa europskog ekonomskog upravljanja. Slijedom izbijanja bolesti COVID-19 te u sklopu revidiranog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. i paketa za oporavak, Komisija je 28. svibnja 2020. predložila razne izmjene zakonodavnog paketa kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027. i Uredbe o ESF-u plus².
2. Europski gospodarski i socijalni odbor 17. listopada 2018. donio je mišljenje o početnom prijedlogu³ te 18. rujna 2020. o izmijenjenom prijedlogu⁴.
3. Odbor regija 5. prosinca 2018. donio je mišljenje o početnom prijedlogu⁵ te 14. listopada 2020. o izmijenjenom prijedlogu⁶.
4. Europski parlament na plenarnoj sjednici održanoj 4. travnja 2019. donio je stajalište u prvom čitanju o Uredbi o ESF-u plus.
5. Radna skupina za strukturne mjere proučila je predloženu Uredbu o ESF-u plus na nizu sastanaka tijekom bugarskog, austrijskog, rumunjskog, finskog, hrvatskog, njemačkog i portugalskog predsjedanja.

¹ Dokument ST 9573/18 + ADD 2.

² Dokument ST 8394/20.

³ SL C 62, 15.2.2019., str. 165.

⁴ SL C 429, 11.12.2020., str. 245.

⁵ SL C 86, 7.3.2019., str. 84.

⁶ SL C 440, 18.12.2020., str. 191.

6. Odbor stalnih predstavnika 3. travnja 2019. potvrdio je početni djelomični mandat za pregovore.⁷ Ujedno je 22. srpnja 2020. potvrdio još jedan djelomični mandat za pregovore s Europskim parlamentom, koji se odnosi na izmijenjeni Komisijin Prijedlog uredbe o ESF-u plus⁸. Uz navedeno, Odbor stalnih predstavnika 5. listopada 2020. ažurirao je djelomični mandat za pregovore⁹ kako bi se u obzir uzeli zaključci Europskog vijeća o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027. i paketu za oporavak, usvojeni na izvanrednom sastanku Europskog vijeća održanom od 17., 18., 19., 20. i 21. srpnja 2020.
7. Na temelju tih mandata finsko, hrvatsko, njemačko i portugalsko predsjedništvo vodilo je međuinstitucijske pregovore, koji su zaključeni u veljači 2021.
8. Odbor Europskog parlamenta za zapošljavanje i socijalna pitanja (EMPL) 4. ožujka 2021. odobrio je ishod međuinstitucijskih pregovora. Predsjednik tog odbora 5. ožujka 2021. poslao je pismo predsjedništvu Vijeća u kojem navodi da će na plenarnoj sjednici preporučiti da se, podložno pravno-jezičnoj provjeri, u drugom čitanju Parlamenta bez amandmana prihvati stajalište Vijeća.
9. Uzimajući u obzir navedeni dogovor te nakon pravno-jezične redakture, Vijeće je 27. svibnja 2021. donijelo stajalište u prvom čitanju u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom utvrđenim u članku 294. UFEU-a.

II. CILJ (članci 3. i 4.)

10. Cilj je ESF-a plus, među ostalim u skladu s člancima 149., 153., 164. i 175. UFEU-a, pružiti potporu državama članicama i regijama u postizanju visoke razine zaposlenosti, osiguravanju pravedne socijalne zaštite i kvalificirane i otporne radne snage te izgradnji uključivih i povezanih društava koja nastoje iskorijeniti siromaštvo i ispuniti načela navedena u europskom stupu socijalnih prava. Istodobno će se ESF-om plus podupirati i nadopunjavati postojeće politike država članica u navedenim područjima te osiguravati dodana vrijednost za takve politike.

⁷ Dokument 7982/19.

⁸ Dokument 9431/20.

⁹ Dokument 10881/20.

11. U okviru ESF-a plus podupirat će se sljedeći specifični ciljevi:

- (a) poboljšanje pristupa zapošljavanju i aktivacijske mjere za sve tražitelje zaposlenja;
- (b) osuvremenjivanje institucija i službi tržišta rada kako bi se procijenile i predvidjele potrebe za vještinama;
- (c) promicanje rodno uravnoteženog sudjelovanja na tržištu rada, jednakih radnih uvjeta i boljeg usklađivanja poslovnog i privatnog života;
- (d) promicanje prilagodbe promjenama za radnike, poduzeća i poduzetnike te aktivnog i zdravog starenja;
- (e) poboljšanje kvalitete, uključenosti i djelotvornosti sustavâ obrazovanja i osposobljavanja te njihove relevantnosti za tržište rada;
- (f) promicanje jednakog pristupa kvalitetnom i uključivom obrazovanju i osposobljavanju te završetka takvog obrazovanja, posebice za skupine u nepovoljnom položaju;
- (g) promicanje cjeloživotnog učenja;
- (h) poticanje aktivnog uključivanja radi promicanja jednakih mogućnosti, nediskriminacije i aktivnog sudjelovanja;
- (i) promicanje socioekonomske integracije državljanâ trećih zemalja, među ostalim migranata;
- (j) promicanje socioekonomske integracije marginaliziranih zajednica;
- (k) unapređenje jednakog i pravodobnog pristupa kvalitetnim, održivim i cjenovno pristupačnim uslugama; osuvremenjivanje sustavâ socijalne zaštite; poboljšanje dostupnosti, djelotvornosti i otpornosti sustavâ zdravstvene skrbi i usluga dugotrajne skrbi;
- (l) promicanje socijalne integracije osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti;
- (m) suzbijanje materijalne oskudice osiguravanjem hrane ili osnovne materijalne pomoći za najpotrebitije.

Uz navedene specifične ciljeve tematskim područjem ESF-a plus u okviru podijeljenog upravljanja doprinijet će se i ciljevima politika sadržanima u članku 5. Uredbe o zajedničkim odredbama.

12. Ako je to, strogo gledajući, potrebno te kao privremena mjera za odgovor na iznimne ili neuobičajene okolnosti, u okviru ESF-a plus može se podupirati financiranje programâ skraćenog radnog vremena (bez zahtjeva da se kombiniraju s aktivnim mjerama) te pristup zdravstvenoj skrbi, među ostalim za osobe koje se ne nalaze u okolnostima neposredne socio-ekonomske ranjivosti.

III. ANALIZA STAJALIŠTA VIJEĆA U PRVOM ČITANJU

(a) Provedba u okviru podijeljenog upravljanja (članci od 7. do 24.)

13. Stajalištem Vijeća u prvom čitanju uspostavlja se dobra ravnoteža između različitih specifičnih ciljeva koje treba ostvariti u okviru ESF-a plus i koji odražavaju glavne socijalne izazove s kojima se Europa trenutačno suočava u kontekstu europskog stupa socijalnih prava te zahtjevâ u pogledu tematske koncentracije kojima se predviđa potrebna potpora za ključna područja koja su utvrdili suzakonodavci (siromaštvo djece, socijalna uključenost, nezaposlenost mladih, potpora najpotrebitijima i izgradnja kapaciteta socijalnih partnera te organizacija civilnog društva).
14. U tom se kontekstu postignutim dogovorom o tematskoj koncentraciji sredstava iz ESF-a plus (članak 7. i djelomice članak 9.) predviđa sljedeće:
 - države članice dodijelit će najmanje 25 % nacionalnih sredstava iz tematskog područja ESF-a plus u okviru podijeljenog upravljanja za poticanje socijalne uključenosti;
 - države članice u kojima prosječna stopa djece mlađe od 18 godina izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti premašuje prosjek Unije u razdoblju od 2017. do 2019. (podaci Eurostata) dodijelit će za te aktivnosti najmanje 5 % svojih sredstava iz tematskog područja ESF-a plus u okviru podijeljenog upravljanja;
 - države članice u kojima prosječna stopa mladih od 15 do 29 godina koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju premašuje prosjek Unije u razdoblju od 2017. do 2019. (podaci Eurostata) dodijelit će za ta djelovanja najmanje 12,5 % svojih sredstava iz tematskog područja ESF-a plus u okviru podijeljenog upravljanja;

- države članice dodijelit će najmanje 3 % svojih sredstava iz tematskog područja ESF-a plus u okviru podijeljenog upravljanja za otklanjanje svih oblika krajnjeg siromaštva koji najsnažnije utječu na socijalnu isključenost, kao što su beskućništvo, siromaštvo djece i starijih osoba te oskudica hrane;
 - države članice dodijelit će odgovarajući iznos svojih sredstava iz tematskog područja ESF-a plus u okviru podijeljenog upravljanja u svakom programu za izgradnju kapaciteta socijalnih partnera i organizacija civilnog društva. države članice s preporukom za pojedinu zemlju u takvom području ujedno će dodijeliti za tu svrhu najmanje 0,25 % sredstava iz ESF-a plus.
15. U kontekstu sve važnije uloge inovacija i transnacionalne suradnje u socijalnom području države članice podupirat će i djelovanja u vezi sa socijalnim inovacijama i socijalnim eksperimentiranjem, i to jačanjem pristupâ odozdo prema gore koji se temelje na partnerstvima (članak 14.), te će moći promicati i podupirati djelovanja u vezi s transnacionalnom suradnjom u okviru bilo kojeg specifičnog cilja ESF-a plus (članak 15.).
16. Istodobno su u tematskom području ESF-a plus u okviru podijeljenog upravljanja jasno utvrđene vrste potpore koje nisu prihvatljive (članak 16.). Potpora se ne može pružiti za kupnju zemljišta, nekretnina i infrastrukture. Neprihvatljiva stavka je i kupnja namještaja, opreme i vozila (osim ako je ta kupnja potrebna za postizanje cilja operacije, ako su ti artikli u potpunosti amortizirani ili ako je kupnja tih artikala najekonomičnija opcija).
17. Poglavlje III. (članci od 18. do 24.) isključivo je usmjereno na materijalnu pomoć iz nekadašnjeg FEAD-a te obuhvaća načela koja se odnose na potporu, pravila o izvješćivanju, prihvatljivost, pokazatelje i reviziju u vezi s mjerama u okviru ESF-a plus za suzbijanje materijalne oskudice. Stajalištem Vijeća u prvom čitanju zadržava se struktura tog poglavlja iz prijedloga Komisije uz očuvanje jedinstvenog pristupa i izostanka nametanja strožih pravila (npr. za priopćavanje podataka o pokazateljima ili pravilâ o revizorskom tragu) za te vrste operacija, koje imaju niže pragove za sudjelovanje i stoga predstavljaju manje administrativno opterećenje.

(b) Provedba u okviru izravnog i neizravnog upravljanja (članci od 25. do 36.)

18. Stajalište Vijeća u prvom čitanju o tematskom području „zapošljavanje i socijalne inovacije” (tematsko područje EaSI) uključuje odredbe o operativnim ciljevima, prihvatljivim djelovanjima i subjektima, pridruženim trećim zemljama, oblicima financiranja sredstvima EU-a i zaštiti financijskih interesa Unije te drugim pitanjima provedbe (npr. programu rada, praćenju i izvješćivanju, evaluaciji, reviziji, informiranju i komunikaciji te promidžbi).
19. Tematsko područje EaSI imat će sljedeće operativne ciljeve (članak 25.):
- (a) razvoj visokokvalitetnih komparativnih analitičkih znanja;
 - (b) olakšavanje djelotvorne i uključive razmjene informacija, uzajamnog učenja, istorazinskih ocjena i dijaloga o relevantnim politikama;
 - (c) potporu socijalnom eksperimentiranju i izgradnji kapaciteta relevantnih dionika;
 - (d) olakšavanje dobrovoljne geografske mobilnosti radnika i povećanje mogućnosti za zapošljavanje;
 - (e) potporu razvoju tržišnog ekosustava u vezi s osiguravanjem mikrofinanciranja za mikropoduzeća u fazama njihova pokretanja i razvoja;
 - (f) potporu umrežavanju na razini Unije i dijalogu s relevantnim dionicima i među njima te doprinos izgradnji njihova institucionalnog kapaciteta;
 - (g) potporu razvoju socijalnih poduzeća i tržišta socijalnih ulaganja;
 - (h) pružanje smjernica za razvoj socijalne infrastrukture potrebne za provedbu europskog stupa socijalnih prava;
 - (i) potporu transnacionalnoj suradnji kako bi se ubrzao prijenos inovativnih rješenja i olakšalo njihovo širenje i
 - (j) potporu provedbi relevantnih međunarodnih socijalnih i radnih normi.

20. Tematskim područjem EaSI mogu se podupirati i sljedeća djelovanja (članak 26.):

- (a) analitičke aktivnosti, među ostalim u odnosu na treće zemlje;
- (b) provedba politika;
- (c) izgradnja kapaciteta;
- (d) aktivnosti komunikacije i širenja.

(c) Ostale odredbe (članci od 37. do 42.)

21. Uz poprilično standardne odredbe u drugim zakonodavnim aktima, kao što su odredbe povezane s izvršavanjem delegiranja ovlasti i postupcima odbora (što, u ovom konkretnom slučaju, znači za ESF plus u okviru podijeljenog upravljanja), stajalištem Vijeća u prvom čitanju jamči se, na temelju članka 39., uključenost odbora osnovanog na temelju članka 163. UFEU-a, koji može davati mišljenja o relevantnim temama iz ESF-a plus te će osnovati radne skupine za svako tematsko područje ESF-a plus.
22. Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore u relevantnom području politike i od samog početka omogućila provedba višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027., prema stajalištu Vijeća u prvom čitanju primjereno je, na temelju članka 42., primijeniti Uredbu s retroaktivnim učinkom od 1. siječnja 2021. u odnosu na tematsko područje EaSI.

IV. ZAKLJUČAK

23. Stajalištem Vijeća u prvom čitanju odražava se kompromis koji je uz potporu Komisije postignut u pregovorima između Vijeća i Europskog parlamenta.
24. Vijeće smatra da njegovo stajalište u prvom čitanju predstavlja uravnotežen tekst kojim se ispunjavaju svi ciljevi Uredbe o ESF-u plus.